

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 14 ΙΟΥΝΙΟΥ 2012
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ**

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A1. Ύστερα, από αυτά, λοιπόν, είπα, παρομοίασε τη δική μας φύση στο θέμα της παιδείας και της απαιδευσίας με την εξής εικόνα. Φαντάσου δηλαδή ανθρώπους για παράδειγμα μέσα σε υπόγεια κατοικία όμοια με σπηλιά που έχει την είσοδό της ανοιχτή προς το φως σε όλο το μήκος της σπηλιάς να βρίσκονται μέσα σε αυτή από παιδιά αλυσοδεμένοι και στα πόδια και στους αυχένες, ώστε και να μένουν οι ίδιοι ακίνητοι και να βλέπουν μόνο μπροστά και να μη μπορούν να στρέφουν τα κεφάλια τους κυκλικά εξαιτίας των δεσμών και να φέγγει γι' αυτούς από ψηλά κι από μακριά ένα φως από φωτιά που καίει από πίσω τους και ανάμεσα στη φωτιά και στους δεσμώτες σ' ένα ψηλότερο γι' αυτούς επίπεδο δρόμος δίπλα στον οποίο φαντάσου ένα χαμηλό τοιχάκι να είναι χτισμένο απέναντί του όπως ακριβώς στήνονται από τους θαυματοποιούς μπροστά από τους ίδιους τα παραπετάσματα πάνω από τα οποία παρουσιάζουν τα τεχνάσματά τους.

B1.

πρὸς τὸ φῶς: το φως του ήλιου είναι η ύψιστη ιδέα του Αγαθού, είναι η αλήθεια και οντολογικώς παραπέμπει στη θεότητα. Ο φωτεινός κόσμος είναι ο κόσμος που βρίσκεται έξω από τη σπηλιά και συμβολίζει τον κόσμο των Ιδεών, την αληθινή πραγματικότητα που γίνεται αντιληπτή μόνο μέσω της νόησης. Επομένως η πορεία από το σπήλαιο προς το φως συμβολίζει την πορεία του δεσμώτη από την άγνοια προς τη γνώση, την απελευθέρωσή του που σκοπό έχει την κατάκτηση της γνώσης και της αλήθειας μέσω της νόησης και της παιδείας και άρα τη μεταστροφή του σε φιλόσοφο βασιλέα.

ἐν δεσμοῖς: οι αλυσίδες είναι οι αισθήσεις που μας κρατούν δέσμιους και δεν μας αφήνουν να αντιληφθούμε την πραγματικότητα. Μας κρατούν καθηλωμένους και ακινητοποιημένους σε έναν κόσμο καταναγκασμού, δεσμεύσεως, ανελευθερίας αμάθειας. Αν το εξετάσουμε σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, οι αλυσίδες μπορούν να παρομοιαστούν με τα εμπόδια που συναντάμε στη ζωή μας, με την προσήλωσή μας στα υλικά αγαθά που μας κρατούν μακριά από τη θέαση του αγαθού.

ἀνδριάντας: σχόλιο σχολικού σελ. 116.

B2. Οι εκφραστικοί τρόποι με τους οποίους αισθητοποιείται η εικόνα του σπηλαίου είναι οι εξής:

Αλληγορία: είναι ένας εκφραστικός τρόπος με τον οποίο ο συγγραφέας άλλα λέει κι άλλα εννοεί. Πρόκειται συνεπώς για συνεχή μεταφορά ή παρομοίωση. Ο Πλάτωνας τη χρησιμοποιεί για να κάνει πιο κατανοητές δύσκολες φιλοσοφικές έννοιες και για να κερδίσει την προσοχή και το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Επίσης, ο εκφραστικός αυτός τρόπος των είναι χρήσιμος όταν θέλει να θεμελιώσει απόψεις που δε μπορούν να στηριχτούν με τη διαλεκτική ή για να ενισχύσει τη διαλεκτική.

Διάλογος: χάρη σε αυτόν η περιγραφή του σπηλαίου δε γίνεται μονότονη αλλά αποκτά ζωντάνια και παραστατικότητα.

Χρήση β' ενικού προσώπου (ἀπείκασον, ἰδέ, ὄρα): συνδέεται με το διάλογο και προσδίδει στην περιγραφή αμεσότητα.

Εικόνες: η περιγραφή του σπηλαίου δίνεται μέσω πληθώρας οπτικοακουστικών και κινητικών εικόνων. Ειδικότερα μπορούμε να αναφέρουμε τα εξής:

α. οπτικές εικόνες: η περιγραφή της σπηλιάς («καταγείω οἰκήσει σπηλαιώδει»), οι ακινητοποιημένοι δεσμώτες («ἐν δεσμοῖς... περιάγειν»), η παρουσίαση της φωτιάς που καίει στο πίσω μέρος («φῶς δέ ... αὐτῶν»), και του τοίχου («μεταξύ δέ ... δεικνύασι»)

β. κινητική εικόνα: η παρουσίαση των ανθρώπων, οι οποίοι κινούνται στο δρόμο («ὄρα ... εἰργασμένα»)

γ. ακουστική εικόνα: οι ομιλίες των ανθρώπων που ακούγονται κατά το πέρασμά τους («οἶον ... παραφερόντων»)

B3. Σχολικό σελίδα 98: «Η πορεία προς την ολοκλήρωση... άρχοντες (βασιλείς)»

Σχολικό σελίδα 97: «Οι φύλακες - παντελείς αναλαμβάνουν τη διακυβέρνηση και μεριμνούν ... υπηρετεί το πλήθος»

Σχολικό σελίδα 98: «Οι ενασχολήσεις ... τιμώνται ως ήρωες»

Σχολικό σελίδα 100: «Οι φιλόσοφοι - βασιλείς ... κοπιώδες λειτούργημά τους»

Έτσι καθοδηγούν την πολιτεία προς το Αγαθόν.

B4. γεωμετρία : καταγείω
 σχήμα : ἔχουση
 ευφυής : φύσιν
 υπόδημα : δεσμοῖς
 διένεξη : φέροντας
 οπτασία : ὄρῳ
 άξονας : περιάγειν
 διεργασία : εἰργασμένα
 πυρετός : πυρός
 δίφθογγος : φθεγγομένους

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1. Ο Κλεόμβροτος, λοιπόν, ακούγοντας αυτά παρακινούνταν να πολεμήσει. Από το άλλο μέρος πάλι οι αρχηγοί των Θηβαίων σκέφτονταν ότι αν δεν πολεμήσουν θα αποστατήσουν οι γειτονικές τους πόλεις, ενώ οι ίδιοι θα πολιορκηθούν· αν όμως ο λαός των Θηβαίων στερείτο τα αναγκαία (σκέφτονταν) ότι υπήρχε κίνδυνος και η πόλη να γίνει εχθρική σε αυτούς. Επειδή είχαν και προηγουμένως εξοριστεί πολλοί από αυτούς σκέφτονταν ότι ήταν καλύτερο να φονευθούν μαχόμενοι παρά πάλι να εξοριστούν. Επιπρόσθετα τους ενθάρρυνε και ο χρησμός που έλεγε ότι έπρεπε οι Λακεδαιμόνιοι να ηττηθούν· εδώ όπου ήταν ο τάφος των θυγατέρων οι οποίες αναφέρεται ότι αυτοκτόνησαν επειδή βιάστηκαν από κάποιους Λακεδαιμόνιους.

Γ2. παρωξύνετο → παρωξύμμεθα
 συνάπτειν → σύναψον
 προεστῶτες → προεστῶσα
 πεφευγότες → φυγεῖν
 πολλοί → πλείστοι

κρείττον	→ κρείττοσι
δέοι	→ ἔδει
ἡττηθῆναι	→ ἡττώτο
μνήμα	→ μνήματι
ἐαυτάς	→ ἡμᾶς αὐτάς

Γ3.α.

ταῦτα	: αντικείμενο της μετοχής ἀκούων
αὐτοῖς	: δοτική αντικειμενική στο ἐναντία
αὐτῶν	: γενική διαιρετική στο πολλοί
μαχομένους	: τροπική μετοχή συνημμένη στο υποκείμενο του ἀποθνήσκειν
ἀποθνήσκειν	: τελικό απαρέμφατο υποκείμενο της ἀπόσωπης ἐκφρασης «κρείττον εἶναι»
πρὸς τούτοις	: εμπρόθετος προσδιορισμός της προσθήκης στο ρήμα «παρεθάρρυνε»
Λακεδαιμονίους	: υποκείμενο του ἀπαρεμφάτου ἡττηθῆναι

Γ3.β. εἰ μὴ μαχόμεθα , ἀποστήσονται μὲν αἱ περιοικίδες ἡμῶν πόλεις, ἡμεῖς δὲ πολιορκησόμεθα